

فرهاد علی نژاد

پاسخ تشریحی سوالات درس ادبیات اختصاصی:

۱۳۶- گزینه ۱

ویژگی ارائه شده در گزینه ۱، یکی از موارد دشواری‌های خط پهلوی است که باعث جایگزینی خط عربی شد.

تشریح گزینه های نادرست:

گزینه ۲- نوشته های مانوی به دست آمده در تورفان ترکستان نمونه هایی از آثار شاخه‌ی جنوبی فارسی میانه (پارسی میانه) هستند.

گزینه ۳- خط میخی ۳۶ هجا (حرف) دارد.

گزینه ۴- پس از اسلام، خط پهلوی در ولایات شرقی ایران برای نوشتن آثار فکری و فلسفی استفاده می‌شد.

(تاریخ ادبیات ۱، تاریخ ادبیات ایران، ص ۸ تا ۱۱)

۱۳۷- گزینه ۲

موارد نادرست:

الف) عنصری حدود سال ۳۵۰ هجری در بلخ زاده شد و در سال ۴۳۱ ه.ق. وفات یافت.

ج) قصاید عنصری حدود ۲۰۰۰ بیت است.

(تاریخ ادبیات ۱، تاریخ ادبیات ایران، ص ۶۶ و ۶۷)

۱۳۸- گزینه ۴

"مجمع البیان" طبرسی مانند کشف الاسرار در نیمه اول قرن ششم هجری نوشته شده است، اما به زبان عربی.

(تاریخ ادبیات ۱، تاریخ ادبیات ایران، ص ۱۱۵ تا ۱۱۷)

۱۳۹- گزینه ۲

تشریح گزینه های نادرست:

گزینه ۱- کار سرودن "طریق التحقيق" در سال ۵۲۸ هجری به پایان رسیده است.

گزینه ۳- کار سرودن "حذیقه" در سال ۵۲۵ به پایان رسیده است.

گزینه ۴- "سیرالعباد الی المعاد" سنایی شامل حدود ۱۰۰۰ بیت است.

(تاریخ ادبیات ۱، تاریخ ادبیات ایران، ص ۱۳۴ و ۱۳۵)

۱۴۰- گزینه ۳

متن مورد نظر به کتاب "جامع التواریخ" نوشته‌ی خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی اشاره دارد که بهتر از هر نویسنده‌ی دیگری توانسته است، اوضاع اجتماعی و باورها و خلیات زمانه‌ی مغولان را در کتابش منعکس کند.

(تاریخ ادبیات ۲، تاریخ ادبیات ایران، ص ۳۴)

۱۴۱- گزینه ۱

- "دیوان غزلیات" و مثنوی "طاقدیس" از آثار ملا احمد نراقی اند.

- تخلص حاج ملا هادی سبزواری (از علمای عهد صبا که به شعر و شاعری روی آورده بودند)، متخلص به "اسرار" بود.

(تاریخ ادبیات ۲، تاریخ ادبیات ایران، ص ۷۷)

۱۴۲- گزینه ۴

بهار در دوران استبداد صغیر روزنامه‌ی "خراسان" را منتشر کرد. او در حبسیاتش، لحن و آهنگ پرسوز و گداز مسعود سعد را با صلابت و استحکام زبانی ناصر خسرو قرین کرده است.

(تاریخ ادبیات ۲، تاریخ ادبیات ایران، ص ۱۰۲ و ۱۰۳)

۱۴۳- گزینه ۴

آثار آرتور رمبو: اشراق و فصلی در دوزخ

آثار استفان مالارمه: بعدازظهر یک فون و نظم و نثر

آثار ادگار آلن پو: تیمور لنگ، کلاغ، جنایت در کوی غسالخانه، نامه‌ی دزدیده شده، سوسک طلایی و سایه.

(تاریخ ادبیات ۱، تاریخ ادبیات جهان، ص ۲۲۵ و ۲۲۶)

۱۴۴- گزینه ۱

تشریح گزینه های نادرست:

گزینه ۲- نخستین شعری که با مضمون آوارگان فلسطینی سروده شده است، "اللاجئه زن آواره" سروده‌ی کامل سلیمان است.

گزینه ۳- "الآداب" نام مجله‌ای بود که نازک‌الملائکه عقاید خود را طی مقالات متعدد در آن منتشر می‌کرد.

گزینه ۴- غالی شکری، غاده‌السمان را نخستین و بزرگترین رمان‌نویس نسل جدید عرب می‌داند.

(تاریخ ادبیات ۲، تاریخ ادبیات جهان، ص ۱۸۸، ۱۹۰، ۲۰۰ و ۲۰۱)

۱۴۵- گزینه ۴

آثار جبران خلیل جبران: پیامبر، المواکب و اشک و لبخند

آثار یوسف ادریس: سرباز سیاه، شب تابستان، حادثه‌ی شرف، پایان دنیا، خانه‌ی ای از گوشت و رودخانه و سرود غربیان

آثار غاده‌السمان: بیروت ۷۵، کابوس‌های بیروت، دربندکردن رنگین کمان و غم‌نامه‌ای برای یاسمن‌ها.

(تاریخ ادبیات ۲، تاریخ ادبیات جهان، ص ۱۹۸، ۲۰۰ و ۲۰۱)

۱۴۶- گزینه ۳

بند محن: تشبیه بلیغ اضافی

حسن تعلیل: شاعر آزادگی سرو را به این خاطر می داند که در بندگی قد معشوق برخاسته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱- بیت اسلوب معادله ندارد زیرا مصراع دوم ادامه‌ی مطلب مصراع اول است و چیز جدایی نیست. البته می‌توان مصراع دوم را کنایه از اوضاع نامطلوب دانست.

گزینه ۲- "دم" به معنای "لحظه" مجاز دارد اما بیت ایهام ندارد.

گزینه ۴- "جذبه‌ی محبت" را میتوان استعاره‌ی مکنیه به حساب آورد اما بیت تضاد ندارد.

(آرایه‌های ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۴۷- گزینه ۱

سرو روان: استعاره مصرحه از معشوق

خون به معنای کشتن: مجاز

جهان به معنای مردم جهان: مجاز

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲- مصراع اول استعاره دارد (محبت به انسانی تشبیه شده است که کمند دارد و شاعر را به صیدگه می‌کشاند)، اما مجاز در بیت دیده نمی‌شود.

گزینه ۳- "لعل" استعاره‌ی مصرحه از لب یار - عشوه‌فروش بودن "چشم" و باده‌گسار بودن "لعل" نیز استعاره مکنیه دارند.

گزینه ۴- رفتن "گل" (؟) و زحمت کشیدن و مسکین بودن "بلبل" استعاره مکنیه دارند.

(آرایه‌های ادبی، بیان، ص ۶۵، ۷۱ و ۷۷)

۱۴۸- گزینه ۳

"جان شیرین" ایهام دارد: ۱- جان عزیز ۲- جان شیرین (معشوق)

"شیرین" به معنای دوم در "جان شیرین" با "تلخ" ایهام تناسب می سازد.

"لب شیرین جواب" حس آمیزی دارد.

بیت تلمیح به داستان خسرو و شیرین دارد.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱- بیت حس آمیزی ندارد.

گزینه ۲- شکر لب حس آمیزی دارد و بیت به داستان خسرو و شیرین تلمیح دارد و در مصراع اول نیز اگر شیرین را به معنای معشوقه ی خسرو بگیریم، با خسرو ایهام تناسب می سازد اما ایهام در بیت دیده نمی شود زیرا شیرین در این معنا باعث می شود بیت معنی درستی نداشته باشد.

گزینه ۴- بیت حس آمیزی ندارد.

توجه: ابیات گزینه های ۲ و ۳ هر دو به نوعی می توانند پاسخ صحیح محسوب شوند. اولاً در بیت گزینه ی ۲ اگر ایهام را در "شیرین سخن" ببینیم (که البته به نظر بنده اشتباه است و برداشت معنای "سخن شیرین (معشوق)" از "شیرین سخن" دور از ذهن و نامانوس است، این گزینه نیز صحیح است. ثانیاً با توجه به پاسخ تشریحی ارائه شده در بالا، آرایه های ایهام و ایهام تناسب در یک کلمه هستند که این هم اشکال دارد.

(آرایه های ادبی، بدیع، ص ۱۳۰، ۱۴۴، ۱۴۸ و ۱۵۱)

۱۴۹- گزینه ی ۱

بیت ج) دل خود را همچون دهانی برای تو سازم (تشبیه).

بیت الف) "جان" و "جام" جناس دارند.

بیت ب) "سودا" ایهام دارد: ۱- خرید و فروش، معامله ۲- شور و جنون عشق

بیت د) اینکه فلک، مخاطب شاعر را "نادره‌ی دور زمان" خوانده است، استعاره مکنیه دارد زیرا فلک به شخصی تشبیه شده است که می‌تواند برای افراد لقب تعیین کند.

بیت ه) بی‌حاصل بودن شنا در بحر بی‌ساحل در مصراع دوم به صورت اسلوب معادله برای توضیح بیشتر مفهوم مصراع اول آمده است.

(آرایه‌های ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۵۰- گزینه ۳

بیت ج) تشبیه دو ابروی یار به تیغ

بیت د) شاعر، قیامت را نشانی از قامت یار دانسته است.

بیت الف) "نسخه" ایهام دارد: ۱- رونویس ۲- نسخه‌ی تجویز شده

بیت ب) بناگوش (لف ۱)، طره‌ی مشکین (لف ۲)، صبح (نشر ۱)، شام (نشر ۲)

(آرایه‌های ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۵۱- گزینه ۲

صاحب‌نظران نقد اجتماعی: هیپولیت تن، گئورک کایزر، برتولت برشت، ژان پل سارتر و کامو.

ادبیات اختصاصی پیش، نقد ادبی، ص ۱۸۱)

۱۵۲- گزینه ۴

بیت ج) "ان" در پری‌طلعتان نشانه‌ی جمع و در میهمان جزء خود کلمه است پس قافیه طبق تبصره‌ی ۴ صحیح است - قاعده‌ی قافیه: ۲

بیت ب) "ان" در جانان نشانه‌ی جمع و در سلیمان جزء خود کلمه است پس قافیه طبق تبصره‌ی ۴ صحیح است - قاعده‌ی قافیه: ۲

(ادبیات اختصاصی پیش، قافیه، ص ۶ و ۱۰)

۱۵۳- گزینه ۳

در این بیت "دریا" و "سوزن‌ها" واژگان قافیه اند و قافیه طبق تبصره ۴ صحیح است.
تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱- واژگان قافیه: نوحه و شرحه / حروف قافیه: "وَح" و "رَح" (تفاوت در صامت)

گزینه ۲- واژگان قافیه: خلد و برد / حروف قافیه: "لُد" و "رُد" (تفاوت در صامت)

گزینه ۴- واژگان قافیه: تاخت و بیافت / حروف قافیه: "اُخْت" و "اُفْت" (تفاوت در صامت)

(ادبیات اختصاصی پیش، قافیه، ص ۶ تا ۱۲)

۱۵۴- گزینه ۱

وزن مجتث مثنی‌مخبون، "مفاعِلن فَعَلاتن مفاعِلن فَعَلاتن" است که وزن دوری است.
(ادبیات اختصاصی پیش، عروض، ص ۵۴)

۱۵۵- گزینه ۴

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱- هجای دوم مصراع دوم: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

گزینه ۲- حذف همزه در "برآمد" در هر دو مصراع

گزینه ۳- حذف همزه در هجای سوم مصراع دوم

(ادبیات اختصاصی پیش، عروض، ص ۳۴ تا ۴۵)

۱۵۶- گزینه ۳

اختیارات شاعری موجود در بیت:

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای چهارم مصراع اول

ابدال: هجای دوم مصراع اول

بلندبودن هجای پایان هر دو مصراع

حذف همزه در انتهای دو مصراع (زده است)

(ادبیات اختصاصی پیش، عروض، ص ۳۴ تا ۴۵)

۱۵۷- گزینه ۱

وزن بیت صورت سوال: مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن

وزن بیت گزینه ۱: مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل (گروه ۴)

(ادبیات اختصاصی پیش، عروض، ص ۵۲)

۱۵۸- گزینه ۴

وزن بیت: مستفعل فاعلات مستفعل

نام وزن: هزج مسدس اخرب مقبوض

(ادبیات اختصاصی پیش، عروض، ص ۵۴)

۱۵۹- گزینه ۳

معنای واژه های نادرست:

مدر: گل، آنچه در لابه‌لای خشت دیوار به کار می‌رود / حرون: سرکش / تمنع: استواری، قوی شدن / بختی: شتر
نر بزرگ

(ادبیات اختصاصی پیش، لغت، ترکیبی)

۱۶۰ - گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت صورت سوال و گزینه‌ی ۲: شاعر شمع را داننده‌ی راز دل خود می‌داند و سوز و گداز او را
ناشی از دانستن این راز می‌داند.

(ادبیات اختصاصی پیش، مفهوم، ترکیبی)

۱۶۱ - گزینه ۳

مفهوم بیت صورت سوال: به خوبی و دوستی دشمن امید نداشته باش، همانطور که آب اگرچه بر روی آتش گرم
است و می‌جوشد اما در اصل دشمن آتش است.

مفهوم بیت گزینه‌ی ۳: اگر دشمن روی خوش نشان داد باز هم احتیاط کن، شاید که روی خوش او به خاطر مکر
باشد که در سینه دارد.

(ادبیات اختصاصی پیش، مفهوم، ترکیبی)

۱۶۲ - گزینه ۴

هر دو بیت به لزوم همراهی یک رهنما و مرشد در طریق سلوک اشاره دارند و از نتایج عدم وجود پیر طریقت،
هشدار می‌دهند.

(ادبیات اختصاصی پیش، مفهوم، ص ۱۴۸)

۱۶۳ - گزینه ۱

مفهوم ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴: برتری عشق بر عقل

مفهوم بیت گزینه‌ی ۱: شاعر صحبت آشفته‌گان را از این رو بهتر می‌داند که تا به حال هر که را که فکر می‌کرده دیوانه بوده است، عاقل‌تر یافته است.

(ادبیات اختصاصی پیش، مفهوم، ص ۱۰۸)

۱۶۴- گزینه ۲

مفهوم مشترک عبارت و بیت گزینه‌ی ۲: تلاش کسی که پای‌بند و گرفتار عشق شده است، برای رهایی از عشق فایده و حاصلی نخواهد داشت.

(ادبیات اختصاصی پیش، مفهوم، ص ۱۵۳)

۱۶۵- گزینه ۳

بیت ب) خرقة نماد تعلق است و شاعر با توصیه به آتش زدن آن، توصیه به ترک تعلقات می‌کند.

بیت ه) توانایی قارون کردن گدایان همان مقام ارشاد است که در اثر رسیدن به حسن بی‌پایان دوست به شاعر اعطا شده است.

بیت د) "رنگین‌برآوردن قصه" تعبیری است که به ثمر نشستن آه هر صبح و شام شاعر را به ذهن می‌آورد.

بیت ج) شاعر، انسان مقلد را به قلم تشبیه می‌کند که فقط حرف دیگران را بر زبان دارد و از خود چیزی ندارد.

بیت الف) شاعر اشک زیاد ریختن خود را به خاطر آرزوی دیدن محبت از سوی یار می‌داند.

(ادبیات اختصاصی پیش، مفهوم، ترکیبی)

